

Bijlage 1

14 CAFÉ DES ARTS

INTERVIEW MET HUGO CLAUS

Deedee wordt 7 weken pastoor van Kobbegem

Vandaag begint Hugo Claus aan de opnamen van zijn nieuwe film 'Omtrent Deedee'. Hij trekt daarvoor zeven weken naar Kobbegem, een gemeente in de buurt van Asse, die de wereldpers haalde toen daar een helikopter voor het oog van een tv-camera wentelwiekend het onderspit moest deken in zijn strijd tegen een kreupele kerkhaan.

De Morgen Maandag 30 januari 1989



JUNI 1990 • 19 de JAARGANG • NUMMER 6

INTERVIEW MET HUGO CLAUS

Deedee wordt 7 weken pastoor van Kobbegem



Hugo Claus: "Ik heb een soort rare verhouding met film. Ik heb het gevoel dat die kant geraamd is. Maar elke keer opnieuw, probeer ik toch maar dapper mee te doen". (Van Patrick DE SPIEGELAERE)

Vandaag begint Hugo Claus aan de opnamen van zijn nieuwe film 'Omtrent Deedee'. Hij trekt daarvoor zeven weken naar Kobbegem, een gemeente in de buurt van Asse, die de wereldpers haalde toen daar een helikopter voor het oog van een tv-camera wentelwiekend het onderspit moest delven in zijn strijd tegen een kreupele kerkhaan.

INDERTIJD schreef Claus het verhaal van 'Omtrent Deedee' als een scenario, dat toen niet aan verfilming toekwam. Naderhand bewerkte hij het materiaal onder dezelfde titel tot een roman (1963) en onder de titel 'Vervolgt' tot een toneelstuk (1971).

Hugo Claus: "Het begon inderdaad twintig jaar geleden als een scenario voor Fons Rademakers. Maar die bon, woe of durfde dat toen niet. In ieder geval, het ging niet door. Eigenlijk had ik het toen al zelf willen verfilmen".

Privé-geld

De nieuwe filmplan van Claus raakt in mei '81 bekend tijdens het Festival van Cannes, waar collega-cineast Patrick Conrad aankondigde dat hij, met zijn nieuwe opgerichtte maatschappij Smau Productions, voor de eerste maal als producent zou fungeren. Opmerkelijk bij het hele optact is vooral dat niet bij het statuut van de Cultuur wordt aangeklopt voor de gebruikelijke subsidies, maar dat het totale budget van ongeveer 40 miljoen samenbrecht wordt door Vlaamse privé-financier.

Claus: "Met een grote bocht komt 'Omtrent Deedee' nu dus terug als filmroman, omdat producent Patrick Conrad me dat gevraagd heeft. Het scenario is wel helemaal herwerkt, omdat de oorlog van een roman, van een toneelstuk nu ook van de tijd dat grondig veranderd heeft".

"De taal is weinig veranderd. Het blijft dat hybride Neder-

lands met Vlaamse akcenten. Maar de dialogen kunnen bij mij altijd veranderd. Dat heb ik trouwens tijdens de repetities al gedaan. Ik ben geen Bresson, die zijn schrijver is en daar dus wel zeer strikt is".

Claus: "Ik heb een soort rare verhouding met film. Ik heb het gevoel dat die kant geraamd is. Maar elke keer opnieuw, probeer ik toch maar dapper mee te doen".

"Na 'De Leeuw van Vlaenderen', het dieptepunt in mijn carrière de voor mijn leven, had ik gewoonten nooit meer te filmen. Ik heb daar een vreemde katar aan overgehouden. Ik moest daarom de schuld niet bij anderen gaan zoeken. Ik heb gewoon beter moeten weten en weggaan toen het mij niet zinde. Maar die rare hoogmoed maakte dat ik bleef en probeerde het toch tot een goed einde te brengen".

"Nu ben ik betrekkelijk serene. Ik heb het gevoel dat ik nu niet aan de officier van de productie ben overgeleverd, dat de productie mij in ieder zal geven wat in haar vermogen ligt, dat ik goede stemmen heb waarvan ik meer aandacht zal kunnen geven en waarvan de kwaliteiten meer tot uiting zullen kunnen komen, omdat er gewoon meer tijd is. Patrick Conrad gedraagt zich - ik hoop, tot nu toe - als een perfecte producent. Dus hij chanteert een beetje over kleingedrukt (lacht). Ik vind onze

samenwerking een uitstekende formule".

Claus: "Kobbegem is het ideaal. Als ik aan Paramount of MGM had moeten zeggen hoe ze het decor moesten maken, dan had ik het exact zoals daar in Kobbegem gevraagd. Het is een mirakel. We hebben daar overigens een voorbeeldige pastoor, een ruimdenkend en intelligent man. Hij heeft 'Omtrent Deedee' zelf al gezien, wat daar trouwens heel pertinente dingen over te vertellen en laat ons daar dus ons werk doen".

"Er is de pastorie, de kerk, het verbeeld en precies ook die paar lelijke huizen van rond 1930, die het extra Belgisch maken. We draaien wel vooral iactuur, want het is toch een klassiek bioscoopdrama, met alle risico's van dien".

"Precies daarom hebben we ook een werk gerepeteerd met de acteurs en met cameraman Othmar Asselme om te zien hoe we de 'in-on-place' koningen regelen voor scènes waarin een tielt mensen elkaar begroeten, aan tafel zitten, etc. Dat mis ik bv. in een bijbelde film als 'La Fille du Rabbin'. Dat oen, waar het laatste om gaat, dat ik je niet. Om te laten zien dat mensen niet willen zeggen dat iets lekker is, moet je laten zien dat ze het wel lekker vinden. Maar goed, ik ben om hele artistieke natuur in die dingen".

Claus: "Het situeert zich in het

begin van de jaren vijftig. We doen dat een beetje omdat Frank Aendenboom veel mooier staat in toga dan in burgerlijk (lacht). Het verhaal speelt zich af vóór de jaren '60, toen de verhoudingen tussen de mensen, en zeker de verhoudingen die met godsdienst te maken hadden, toch helemaal anders lagen. Dat werkt nu een beetje exotisch en prohibitionistisch. En dat is precies goed voor mijn verhaal".

Claus: "Via de samenkomst van een kleine middenstandsfamilie gaat het om een konflikt tussen twee normen van religie. Het gaat om dat onafge, onstandvastige, wankel, rare, bijna hysterische gevoel dat ons soms overvalt, wanneer we de logica van de aardse dingen niet kunnen volgen. Dat heeft niets te maken met gen of andere kerk. Het is dat godsdienstige gevoel in de mens, dat verbodend geeft tot kunst, tot poëzie, ook tot moorden".

"Dat gevoel uit zich hier op twee verschillende manieren. Aan de ene kant via de geïsoleerde, kerkelijke manier. Aan de andere kant via een soort heidense godsdienst, die zou voortkomen uit voling Prometheus, uit een vrij, integer, nobel, vitaal gevoel. 'Omtrent Deedee' gaat dus over de clash tussen die twee vormen".

Frank Aendenboom, die reeds met Claus samenwerkte voor de films 'Vrijdag' en 'De Leeuw van Vlaenderen', zal de rol van Deedee spelen. Hij zal in zijn pastoorij o.m. omringd worden door Jan Decler, Ami Peerman, Hugo van den Bergh, Chris Lomme, An De Dender, Erik Ales, Carl Rydiers als de jonge Claude en... Marie Didden. De opnamen duren tot 17 maart.

(Jan TEMMERMAN)

De Morgen - Maandag 30 januari 1989

INTERVIEW MET HUGO CLAUS

Deedee wordt 7 weken pastoor van Kobbegem



Hugo Claus: "Ik heb een soort rare verhouding met film. Ik heb het gevoel dat elke kant geraakt is. Maar elke keer opnieuw, probeer ik toch maar dapper mee te doen". *Van Patrick DE SPIEGELAERE*

Vandaag begint Hugo Claus aan de opnamen van zijn nieuwe film 'Omtrent Deedee'. Hiertoeke daarvoor zeven weken naar Kobbegem, een gemeente in de buurt van Asse, die de wereldpers haalde toen daar een helikopter voor het oog van een tv-camera wetteliekend het onderspit moest delven in zijn strijd tegen een kreupele kerkhaan.

INDEERTIJD schreef Claus het verhaal van 'Omtrent Deedee' als een scenario, dat toen niet aan verfilming toevallen. Naderhand bevestigde hij het materiaal onder de naam 'Deedee' tot een roman (1963) en onder de titel 'L'america' tot een toneelstuk (1971).

Hugo Claus: "Het begon inderdaad twintig jaar geleden als een scenario voor Fons Rademakers. Maar die kon, wens of durfde dat toen niet. In ieder geval, het ging niet door. Eigenlijk had ik het toen al zelf willen verfilmen".

Privé-geld

De nieuwe filmplannen van Claus raakten in mei jl. bekend tijdens het Festival van Cannes, waar 'Kobbegem-circuit'. Patrick Conrad aankondigde dat hij, met zijn nieuw opgerichte maatschappij Silent Sunset Productions, voor de eerste maal als producent zou fungeren.

Opmerkelijk bij het hele opzet is vooral dat niet bij het ministerie van Cultuur wordt aangekocht voor de gebruikelijke subsidies, maar dat het totale budget van ongeveer 40 miljoen samengesteld wordt door Vlaamse privé-financiers.

Claus: "Met een grote bocht kost 'Omtrent Deedee' nu dus terug als filmscenario, omdat producent Patrick Conrad me dat gevraagd heeft. Het scenario is wel helemaal herwerkt, omdat de neerlag van een roman, van een toneelstuk en ook van de tijd dat grondig veranderd heeft".

"De taal is weinig veranderd. Het blijft dat hybride Neder-

lands met Vlaamse akcenten. Maar de dialogen kunnen bij mij altijd veranderen. Dat heb ik trouwen tijdens de repetities al gezien. Ik ben geen Brexton, die geen schrijver is en daar dus wel naar strikt is".

Het heeft er toch een tijdlang naar algezien dat Hugo Claus zich niet meer aan filmregie zou wagen.

Claus: "Ik heb een soort rare verhouding met film. Ik heb het gevoel dat die kant geraakt is. Maar elke keer opnieuw, probeer ik toch maar dapper mee te doen".

"Na 'De Louw van Vlaanderen', het dispuut in zijn carrière de van zijn leven, had ik gewoont nooit meer te filmen. Ik heb daar een vreselijke kater aan overgehouden. Ik moest sturend de schuld niet bij anderen gaan zoeken. Ik had gewoon beter moeten weten en weggeven toen het mij niet zinde. Maar die rare hoogmoed maakte dat ik bleef en probeerde het toch tot een goed einde te brengen".

"Nu ben ik betrekkelijk serene. Ik heb het gevoel dat ik nu niet aan de wilkeur van de productie ben overgeleverd, dat de productie mij in ieder zal geven wat in haar vermogen ligt, dat ik goede alternatieven heb waaraan ik meer aandacht zal kunnen geven en waarvan de beslissingen meer tot uiting zullen kunnen komen, omdat er gewoon meer tijd is. Patrick Conrad gedraagt zich - alleen, tot nu toe - als een perfecte producent. Dus bij chicanes een beetje over kleineheden (lacht). Ik vind onze

samenwerking een uitstekende formule".

Waarom Kobbegem?

Claus: "Kobbegem is het ideaal. Als ik aan Paramount of MGM had moeten zeggen hoe ze het decor moesten maken, dan had ik het exact zoals daar in Kobbegem gewild. Het is een murkel. We hebben daar overgens een voorbeeldige pastoor, een ruimdenkend en intelligent man. Hij heeft 'Omtrent Deedee' zelf al gelezen, wat daar trouwens heel belangrijke dingen over te vertellen en laat ons daar dus ons werk doen".

"Er is de pastorie, de kerk, het voetbalveld en precies ook die paar leuke huizen van rond 1950, die het extra Belgisch maken. We denken wel vooral antiek, want het is toch een klassiek binnenhuisdrama, met alle risico's van dien".

"Precies daarom hebben we ook een week gerepeteerd met de acteurs en met cameraman Gilberto Azevedo om te zien hoe we de 'mise-en-place' konden regelen voor scènes waarin een tiental mensen elkaar begroeten, aan tafel zitten, etc. Dat mis ik bv. in een bejubelde film als 'Le Fosse de Babette'. Dat eten, waar het tandotte om gaat, dat zie je niet. Om te laten zien dat mensen niet willen zeggen dat iets lekker is, moet je laten zien dat ze het wel lekker vinden. Maar goed, ik ben een hele simplistische natuur in die dingen".

Het verhaal wordt niet geaktualiseerd naar de jaren tachtig?

Claus: "Het situeert zich in het

begin van de jaren vijftig. We doen dat een beetje omdat Frank Aendenboom veel mooier staat in toga dan in burgerpak (lacht). Het verhaal speelt zich af vóór de jaren '60, toen de verhoudingen tussen de mensen, en zeker de verhoudingen die met godsdienst te maken hadden, toch helemaal anders lagen. Dat werkt nu een beetje exotisch en prehistorisch. En dat is precies goed voor mijn verhaal".

Wat is eigenlijk de essentie van dat 'Omtrent Deedee'-verhaal?

Claus: "Van de samenkomst van een kleine middenstandsformule gaat het om een konflikt tussen twee vormen van religie. Het gaat om dat onaffe, onstandvastige, wankele, rare, bijna hysterische gevoel dat ons soms overvalt, wanneer we de logica van de aardse dingen niet kunnen volgen. Dat heeft niets te maken met een of andere kerk. Het is dat goddeloos gevoel in de mens, dat aansluiting geeft tot kunst, tot poëzie, ook tot moorden".

"Dat gevoel zit zich hier op twee verschillende manieren. Aan de ene kant via de geïdeë, kerkelijke manier. Aan de andere kant via een soort heidense godsdienst, die zou voortkomen uit weinig frustraties, uit een vrij, integer, nobel, vitaal gevoel. 'Omtrent Deedee' gaat dus over de clash tussen die twee vormen".

Frank Aendenboom, die reeds met Claus samenwerkte voor de films 'Vrijdag' en 'De Louw van Vlaanderen', zal de titelrol vertolken. Hij zal in zijn pastorij o.m. omringd worden door Jan Decler, Ann Petersen, Hugo van den Bergh, Chris Lomme, An De Donder, Brit Allen, Carl Ridders als de jonge Claude en Marc Didden. De opnamen duren tot 17 maart.

(Jan TEMMERMAN)

De Morgen - Maandag 10 januari 1989